

"Gök ve dağ ve yeri altı günde icat eden ve onları vakit be vakit doldurup boşaltan..." Baharda nebatatın bir anda değil de birkaç gün yahut birkaç hafta zarfında ihya edilmesinin hikmeti nedir?

"Dünya darü'l-hikmet, âhîret darü'l-kudrettir."

Baharda bitkilerin birkaç günde yaratılmalarının, kâinatın altı devrede yaratılmasıyla yakın alakası vardır. Bu konuda sayılamayacak kadar misal verilebilir. Sadece üç misal vermekle iktifa edelim:

Ağaç bir anda yaratılmadığı için yaprak ve meyveleri de bir anda olmuyorlar.

Yumurta bir anda tavuk olmadığı için, civciv de bir anda tavuk olmuyor.

Anne bir anda yaratılmadığı için çocukları da bir anda dünyaya gelmiyorlar.

Cenab-ı Hak bir kısım mahlukatını **"ibda"** suretinde yoktan ve zamansız yaratıyor; bunun en güzel misali kendi ruhumuzdur. Bir kısmını da **"inşa"** suretinde, tedrici olarak yaratıyor; bunun da en güzel misali kendi bedenimizdir.

Bu dünyada **"inşa"** suretindeki yaratmanın misallerine daha çok şahit oluyoruz. Zaten **"ibda"** ile yaratılan ruhlar ve melekler âlemini hiç göremiyoruz.

"İnşa" ile yaratmanın çok hikmetlerinden birisi, birçok ilahi sanatın bu yolla teşhir edilmiş olmasıdır. Eğer her şey bir anda yaratılsaydı, mesela, ne civcivden ne bebekten ne fidandan söz edebilirdik. Sadece **insan, tavuk** ve **ağaç** yaratılırdı.

"İnşa" suretinde yaratılmanın, dünyaya imtihan için gönderilen insan için hususi bir ehemmiyeti vardır. İnsan bir anda, mesela kırk yaşında yaratılsaydı, o yaşta henüz okuma yazma bilmeyen, bir büyük çocuk olurdu. Yine böyle bir yaratılışta anne ve babaya da gerek kalmazdı.

İnsan aile hayatında ebeveynine karşı vazifelerinden, toplum hayatındaki nice mükellefiyetlerine kadar çok şeyle de imtihan olmaktadır.

Bütün bunlar **"inşa"** yoluyla yaratılmayı gerektirir.